

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ

освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування

спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування

галузь знань 07 Управління та адміністрування

освітній ступінь бакалавр

Розробник Чумак Валентина, професор кафедри, к.е.н., доцент

Гарант Безкровний Олександр, доцент кафедри, к.е.н., доцент

Полтава
2021 р.

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Фінанси підприємств 072ФБСС бд_2021[1](стн)
Назва структурного підрозділу	Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> Чумак Валентина, к.е.н., доцент <i>Контакти:</i> 12 каб. (корпус факультету обліку та фінансів) <i>e-mail:</i> valentyna.chymak@pdaa.edu.ua тел. 095 645 61 41 сторінка викладача https://www.pdaa.edu.ua/people/chumak-valentyna-dmytrivna
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Базові знання з навчальних дисциплін: «Фінанси», «Гроші та кредит»

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування системи базових знань з теорії і практики фінансових відносин суб'єктів господарювання, формування фінансових ресурсів, фінансового планування, організації фінансової діяльності підприємств.

Основні завдання навчальної дисципліни: вивчення сутності й функцій фінансів підприємств, фінансових ресурсів та джерел їх формування; організації фінансів підприємств; набуття навиків фінансових розрахунків; оволодіння методами фінансового планування, оцінювання фінансового стану, санації підприємств.

Компетентності:

Загальні:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові:

- здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування);
- здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку;
- здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

Програмні результати навчання:

1. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.
2. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).
3. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.
4. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Програма навчальної дисципліни:

- Тема 1. Основи фінансів підприємств
- Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств
- Тема 3. Грошові надходження підприємств
- Тема 4. Формування і розподіл прибутку
- Тема 5. Оподаткування підприємств
- Тема 6. Обігові кошти
- Тема 7. Кредитування підприємств
- Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів
- Тема 9. Оцінювання фінансового стану підприємств
- Тема 10. Фінансове планування на підприємствах
- Тема 11. Фінансова санація підприємств

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 195 год.

Кількість кредитів – 6,5

Форма семестрового контролю – екзамен.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

1. Інформаційний контент навчальної дисципліни

Важливість вивчення навчальної дисципліни. У професійній підготовці майбутніх фінансистів, які працюють в ринкових умовах, опанування знань і навичок у сфері фінансів підприємств набуває першочергового значення. Майбутні спеціалісти повинні володіти методами забезпечення фінансовими ресурсами операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства; уміти знаходити резерви збільшення доходів, прибутків і рентабельності суб'єкта підприємництва; здійснювати контроль за ефективним розподілом і цільовим використанням прибутку підприємства.

Сфера професійного використання знань навчальної дисципліни: керівник підприємства, фінансовий менеджер, фінансовий директор, кризи-менеджер, бухгалтер, аудитор, фінансовий аналітик, податківець, оцінщик вартості майна, арбітражний керуючий, керівник (спеціаліст) служби економічної безпеки підприємства, керівник (спеціаліст) консалтингової фірми.

Вивчивши дисципліну Ви зможете:

- обґрунтовувати фінансові рішення та визначати їх ефективність;
- оформляти розрахунково-платіжні документи;
- визначати показники фінансових результатів роботи підприємства;
- нараховувати основні податки і збори;
- визначати показники нормування оборотних активів;
- складати фінансовий план діяльності підприємства;
- здійснювати взаємовідносини з фінансовими органами, банками, партнерами по бізнесу, виробництву;
 - визначати потребу в короткострокових та довгострокових кредитах банку та оцінювати кредитоспроможність позичальника;
- обґрунтовувати джерела фінансових ресурсів, форми і заходи оздоровлення фінансового стану підприємства.
 - оцінювати санаційну спроможність підприємства та прогнозувати можливе настання його банкрутства;
 - аналізувати причини кризи, сильні й слабкі сторони діяльності підприємства;
 - розробляти заходи щодо фінансового оздоровлення підприємства-боржника.

2. Перелік тем та анотації навчальної дисципліни:

Тема 1. Основи фінансів підприємств. Сутність і функції фінансів підприємств. Грошові фонди та фінансові ресурси. Основи організації фінансів підприємств. Фінансова діяльність та зміст фінансової роботи. Зміст та завдання управління фінансами підприємств.

Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств. Розрахункові й касові операції. Сутність грошових розрахунків підприємств. Безготівкові й готівкові розрахунки. Проведення касових операцій. Види банківських рахунків і порядок їх відкриття. Форми безготівкових розрахунків. Принципи організації розрахунків. Розрахунки платіжними дорученнями. Розрахунки платіжними вимогами-дорученнями. Розрахунки чеками. Розрахунки акредитивами. Вексельна форма розрахунків. Розрахунково-платіжна дисципліна та її вплив на фінансово-господарську діяльність підприємств.

Тема 3. Грошові надходження підприємств. Характеристика і склад грошових надходжень підприємств. Доходи (виручка) від реалізації продукції, робіт, послуг. Доходи від фінансово-інвестиційної та іншої діяльності. Формування валового і чистого доходу.

Тема 4. Формування і розподіл прибутку. Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємства. Формування прибутку підприємства. Прибуток від реалізації продукції та його формування. Методи розрахунку прибутку від реалізації. Сутність і методи обчислення рентабельності. Розподіл і використання прибутку. Розподіл прибутку підприємства. Використання чистого прибутку.

Тема 5. Оподаткування підприємств. Сутність оподаткування підприємств і податкова система. Сутність податків і їх функції. Система оподаткування підприємств та її становлення в Україні. Оподаткування прибутку підприємств. Становлення оподаткування прибутку. Чинний порядок оподаткування прибутку. Рентні платежі. Плата за землю. Єдиний податок. Транспортний податок. Податок на нерухоме майно (нерухомість). Непрямі податки, які сплачують підприємства. Вплив непрямих податків на фінансово-господарську діяльність підприємств. Податок на додану вартість. Акцизний податок. Мито. Збори і цільові відрахування, які сплачують підприємства. Місцеві податки і збори. Оподаткування суб'єктів малого підприємництва.

Тема 6. Обігові кошти. Сутність і основи організації обігових коштів. Склад і структура обігових коштів. Класифікація і принципи організації обігових коштів. Визначення потреби в оборотних коштах. Необхідність і способи визначення потреби в оборотних коштах. Нормування обігових коштів для створення виробничих запасів. Нормування обігових коштів у незавершеному виробництві і витрат майбутніх періодів. Нормування обігових коштів для створення запасів готової продукції. Розрахунок нормативу обігових коштів економічним методом. Джерела формування обігових коштів. Власні джерела формування обігових коштів. Використання банківських кредитів для формування обігових коштів. Залучення коштів інших суб'єктів господарювання. Показники стану і використання обігових коштів. Показники стану власних обігових коштів.

Показники використання обігових коштів і шляхи прискорення їх обертання. Вплив розміщення обігових коштів на фінансовий стан підприємства.

Тема 7. Кредитування підприємств. Необхідність та сутність кредитування підприємств. Кругообіг коштів підприємства та необхідність залучення кредитів. Класифікація кредитів, що надаються підприємствам. Банківське кредитування підприємств. Види банківського кредиту та їх характеристика. Умови та порядок отримання банківського кредиту. Порядок погашення банківського кредиту підприємством. Небанківське кредитування підприємств. Комерційне кредитування підприємств. Лізингове кредитування підприємств. Державне кредитування підприємств. Кредитування підприємств за рахунок коштів міжнародних фінансово-кредитних інститутів.

Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів. Сутність основних засобів та їх відтворення. Класифікація основних засобів. Показники стану та ефективності використання основних засобів. Знос і амортизація основних засобів. Сутність і склад капітальних вкладень. Джерела і порядок фінансування капітальних вкладень. Фінансування ремонту основних засобів.

Тема 9. Оцінювання фінансового стану підприємств. Оцінка фінансового стану підприємства, її необхідність і значення. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємств. Показники фінансового стану підприємства. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства. Оцінка фінансової стійкості підприємства. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства.

Тема 10. Фінансове планування на підприємствах. Фінансова стратегія підприємств. Зміст, завдання та методи фінансового планування. Зміст фінансового плану та порядок його складання. Зміст і значення оперативного фінансового плану.

Тема 11. Фінансова санація підприємств. Фінансова санація підприємств, її економічний зміст та порядок проведення. Фінансова криза на підприємстві: симптоми та фактори, що її спричиняють. Економічна сутність санації підприємств. Менеджмент фінансової санації підприємства. Випадки, коли приймається рішення про фінансову санацію підприємств. Класична модель фінансової санації. Санаційний аудит. План санації. Сутність санаційного аудиту та етапи його проведення. Аналіз виробничо-господарської діяльності підприємства, що перебуває в кризі. Аудит фінансової сфери підприємства. Ситуація підприємства на ринках факторів виробництва та збуту готової продукції. Аналіз причин кризи та сильних і слабких місць на підприємстві. Акт аудиторської перевірки. Фінансові джерела санації підприємств. Форми фінансової санації. Внутрішні джерела фінансової санації. Санація балансу. Зменшення статутного фонду підприємства. Санація із залученням коштів власників підприємства. Альтернативна санація. Участь кредиторів у фінансовому оздоровленні боржника. Фінансова участь персоналу в санації підприємства. Державна фінансова підтримка санації підприємств. Економіко-правові аспекти санації та банкрутство підприємств. Досудове врегулювання господарських спорів. Судове врегулювання господарських спорів. Необхідність, функції та завдання інституту банкрутства підприємств. Порядок оголошення підприємства банкрутом. Задоволення претензій кредиторів. Фінансова санація на ухвалу

господарського суду. Мирова угода. Санація шляхом реорганізації (реструктуризації). Приховане, фіктивне та зумисне банкрутство.

3. Опис навчальної дисципліни

Загальна кількість годин	195 год. (1 семестр - 90; 2 семестр - 105)
Кількість кредитів	6,5 кредитів (1 семестр - 3; 2 семестр - 3,5)
Рік навчання (курс)	1
Семестр	1, 2
Лекції (годин)	36 год. (1 семестр - 22; 2 семестр - 14)
Практичні (семінарські) (годин)	42 год. (1 семестр - 14; 2 семестр - 28)
Самостійна робота (годин)	117 год. (1 семестр - 54; 2 семестр - 63)
Вид семестрового контролю	Екзамен

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		лекції	практичні	самостійна робота
Тема 1. Основи фінансів підприємств	16	4	2	10
Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств	18	4	2	12
Тема 3. Грошові надходження підприємств	16	4	2	10
Тема 4. Формування і розподіл прибутку	20	4	4	12
Тема 5. Оподаткування підприємств	20	6	4	10
Тема 6. Обігові кошти	16	2	4	10
Тема 7. Кредитування підприємств	16	2	4	10
Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	17	2	4	11
Тема 9. Оцінювання фінансового стану підприємств	22	4	6	12
Тема 10. Фінансове планування на підприємствах	16	2	4	10
Тема 11. Фінансова санація підприємств	18	2	6	10
Усього годин	195	36	42	117

5. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю
1. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування	<p>Опитування</p> <p>Виконання вправ на практичних заняттях</p> <p>Виконання завдань самостійної роботи:</p> <p>- підготовка рефератів;</p> <p>- виконання практичних завдань</p> <p>Контрольна робота</p> <p>Екзамен</p>
2. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування)	
3. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів	
4. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати	

6. Забезпечення тематикою дисципліни успішного опанування програмних результатів навчання

Теми занять	Програмні результати навчання				Разом
	1	2	3	4	
Тема 1. Основи фінансів підприємств	+			+	2
Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств	+	+			2
Тема 3. Грошові надходження підприємств	+			+	2
Тема 4. Формування і розподіл прибутку		+	+		2
Тема 5. Оподаткування підприємств		+		+	2
Тема 6. Обігові кошти	+		+		2
Тема 7. Кредитування підприємств	+			+	2
Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів		+	+		2
Тема 9. Оцінювання фінансового стану підприємств		+		+	2
Тема 10. Фінансове планування на підприємствах	+		+		2
Тема 11. Фінансова санація підприємств		+	+		2
Разом	6	6	5	5	22
Максимальний відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	30	30	20	20	100
Мінімальний відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	18	18	12	12	60

7. Форми контролю результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю												Разом	
	Опитування		Виконання вправ на практичних заняттях		виконання завдань самостійної роботи				Контрольна робота		Екзамен			
					підготовка реферату		виконання практичних завдань							
мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	
1	6	10	-	-	3	5	-	-	9	15	-	-	18	30
2	-	-	6	10	-	-	6	10	6	10	-	-	18	30
3	6	10	-	-	-	-	-	-	6	10	-	-	12	20
4	-	-	6	10	-	-	6	10	-	-	-	-	12	20
Разом	12	20	12	20	3	5	12	20	21	35	-	-	60	100

Навчальна дисципліна вивчається протягом двох семестрів (перший семестр – залік, другий семестр – екзамен), тому для визначення підсумкової оцінки в другому семестрі загальна кількість балів, набраних здобувачами вищої освіти в межах зазначених семестрів, коригується на коефіцієнт, величина якого залежить від питомої ваги відведених годин на семестр у їх загальній кількості (перший семестр – 90 год., другий семестр – 105 год.) та від питомої ваги балів (80% із 100%), відведених на поточний контроль успішності.

Програмні результати навчання	Підсумкова кількість балів за перший семестр (ПБ ₁)	Скорегована кількість балів за перший семестр (ПБ _{1с}) ((ПБ ₁ * (90 / 195)) * 0,8	Підсумкова кількість балів за другий семестр	Скорегована кількість балів за другий семестр (ПБ _{2с}) ((ПБ ₂ * (105 / 195)) * 0,8	Скорегована кількість балів за перший і другий семестри (ПБ _{1с} + ПБ _{2с})	Екзамен		Разом
						мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	
1	30	11,1	30	12,9	24	4	6	30
2	30	11,1	30	12,9	24	4	6	30
3	20	7,4	20	8,6	16	2	4	20
4	20	7,4	20	8,6	16	2	4	20
Разом	100	37,0	100	43,0	80	12	20	100

8. Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти				Контрольна робота ³	Разом
	опитування	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи			
			підготовка рефератів ¹	виконання практичних завдань ²		
Тема 1. Основи фінансів підприємств	4	4	5	20	35	8
Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств	4	4				8
Тема 3. Грошові надходження підприємств	4	4				8
Тема 4. Формування і розподіл прибутку	4	4				8
Тема 5. Оподаткування підприємств	4	4				8
Підготовка рефератів (т. 1-5)			5			5
Виконання практичних завдань (т.1-5)				20		20
Контрольна робота (т. 1-5)						35
Разом за I семестр (ПО₁)	20	20	5	20	35	100
Тема 6. Обігові кошти	4	2	5	20	35	6
Тема 7. Кредитування підприємств	-	4				4
Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	4	4				8
Тема 9. Оцінювання фінансового стану підприємств	4	4				8
Тема 10. Фінансове планування на підприємствах	4	2				6
Тема 11. Фінансова санація підприємств	4	4	8			
Підготовка рефератів (т. 6-11)			5			5
Виконання практичних завдань (т. 6-11)				20		20
Контрольна робота (т. 6-11)						35
Разом за II семестр (ПО₂)	20	20	5	20	35	100
Підсумкова оцінка (до екзамену): (ПО ₁ *120 год+ПО ₂ * 135 год) / 255 год*0,8						80
Екзамен						20
Разом						100

¹ протягом кожного семестру здобувачі вищої освіти виконують один реферат (максимум 5 балів) за темами навчальної дисципліни, при цьому бали в журналі виставляються окремою позицією наприкінці семестру;

² протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують практичні завдання (задачі) по кожній темі навчальної дисципліни, максимум 2 бали за тему (за виключенням теми 10). При цьому бали в журналі виставляються сумарно окремою позицією в кінці семестру;

³ протягом кожного семестру передбачено написання однієї контрольної роботи (максимум 35 балів за кожну), при цьому бали виставляються окремою позицією наприкінці семестру.

9. Шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності

Форма оцінювання	Граничні межі балів	Вимоги до знань та умінь
Опитування	0-4 (за виключенням теми 7)	<p>4 бали – у випадку правильної, повної й чітко викладеної відповіді, що свідчить про високий рівень розуміння фінансів підприємств, здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;</p> <p>3 бали – у випадку правильної, чітко викладеної відповіді, що свідчить про достатній рівень розуміння сутності фінансів підприємств;</p> <p>2 бали – у випадку неповної, але в цілому правильної відповіді, що вказує на середній рівень знань та розуміння предметної області фінансів підприємств;</p> <p>1 бал – у випадку нечіткої чи неповної відповіді, що свідчить про недостатній рівень розуміння сутності фінансів підприємств;</p> <p>0 балів – у випадку відсутності відповіді на поставлене питання, що свідчить про незасвоєння теоретичного матеріалу з фінансів підприємств</p>
Виконання вправ на практичних заняттях	0-4 (за темами 6, 10 від 0-2)	<p>4 бали – у випадку правильного розв’язання задачі та належного її оформлення, що свідчить про здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях у сфері фінансів підприємств;</p> <p>3 бали – у випадку незначних арифметичних помилок за умови правильної методики розв’язку, що свідчить про достатній рівень здатності використовувати знання й практичні навички у сфері фінансів підприємств;</p> <p>2 бали у випадку наявних незначних методологічних помилок при розв’язуванні завдань, що свідчить про середній рівень здатності використовувати знання й практичні навички у сфері фінансів підприємств;</p> <p>1 бал – у випадку наявних методичних помилок у розв’язку та помилок в арифметичних розрахунках, що свідчить про низький рівень здатності використовувати знання й практичні навички у сфері фінансів підприємств;</p> <p>0 балів – у випадку відсутності розв’язку задачі, що свідчить про відсутність знань з фінансів підприємств Для тем 6, 10</p> <p>2 бали - у випадку правильного розв’язання задачі та належного її оформлення, що свідчить про високий рівень здатності використовувати знання й практичні навички у сфері фінансів підприємств для прийняття ефективних управлінських рішень;</p> <p>1 бал – у випадку наявних незначних методичних помилок у розв’язку або помилок в арифметичних розрахунках за правильною методикою розв’язку;</p> <p>0 балів – у випадку відсутності розв’язку задачі, що свідчить про відсутність знань з фінансів підприємств</p>

Підготовка рефератів	0-5	<p>5 балів – у випадку, коли робота відповідає всім критеріям щодо змісту й оформлення та здобувач вищої освіти здійснив її захист шляхом відповіді на всі питання викладача;</p> <p>4 бали – у випадку, коли робота відповідає всім критеріям щодо змісту й оформлення, але здобувач вищої освіти відповів не на всі питання викладача, чи у випадку позитивного захисту роботи, до якої є несуттєві зауваження по змісту та/або в якій присутні недовідки в оформленні;</p> <p>3 бали – у випадку захисту роботи, в якій витримані усі вимоги з оформлення, але до якої є значні зауваження щодо змісту;</p> <p>2 бали – у випадку захисту роботи, до якої є значні зауваження щодо змісту й оформлення;</p> <p>1 бал – у випадку подання роботи з суттєвими недоліками в змісті, її невідповідності вимогам щодо оформлення, відсутності відповідей на питання викладача по темі реферату;</p> <p>0 балів – у випадку відсутності реферату</p>
Виконання практичних завдань	0-2 (за виключенням теми 10)	<p>2 бали – здобувач вищої освіти отримує за виконані домашні завдання у розрізі тем у випадку правильного виконання практичних завдань та належного їх оформлення, що свідчить про високий рівень здатності використовувати знання й практичні навички при організації фінансової роботи на підприємствах;</p> <p>1 бал – здобувач вищої освіти отримує за виконані домашні завдання у розрізі тем у випадку наявних незначних методологічних та арифметичних помилок при виконання домашніх завдань, що свідчить про середній рівень здатності використовувати знання й практичні навички щодо особливостей фінансової роботи на підприємствах;</p> <p>0 балів – здобувач вищої освіти отримує за невиконані домашні завдання, що свідчить про відсутність знань у сфері фінансів підприємств.</p>
Контрольна робота 2 теоретичні питання (по 10 балів за кожне), 1 задача (15 балів)	0-35	<p><i>Теоретичні питання:</i> 8-10 балів за кожне теоретичне питання – у випадку повного та чіткого його розкриття, що свідчить про високий рівень розуміння фінансів підприємств, здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; 4-7 балів – у випадку наявності окремих недоліків та неточностей у відповіді на теоретичне питання, що свідчить про середній рівень розуміння сутності фінансів суб'єктів господарювання; 1-3 бали – у випадку наявності суттєвих недоліків у відповіді чи фрагментарному розкритті теоретичного питання, що свідчить про наявність фрагментарних знань у сфері фінансів підприємств; 0 балів – у випадку відсутності відповіді на теоретичне питання, що засвідчує факт незасвоєння теоретичного матеріалу у сфері фінансів підприємств.</p> <p><i>Задача:</i> 12-15 балів за виконання задачі – у випадку повністю правильної методики розв'язання, відсутності помилок в арифметичних розрахунках та належного її оформлення, що свідчить про здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях у сфері фінансів підприємств; 8-11 балів – у випадку наявності арифметичних помилок чи недоліків у оформленні</p>

		<p>методики розв'язання задачі, що свідчить про середній рівень здатності використовувати знання й практичні навички у сфері фінансів підприємств; 4-7 балів – у випадку наявності незначних помилок в методиці розв'язання задачі чи значної кількості арифметичних помилок, що свідчить про базовий рівень знань та практичних навичок у галузі фінансів підприємств; 1-3 бали – у випадку наявності суттєвих помилок у розв'язуванні задачі, що свідчить про наявність фрагментарних знань у сфері фінансів підприємств; 0 балів – у випадку відсутності рішення задачі, що свідчить про відсутність практичних навичок у сфері фінансів підприємств.</p>
--	--	--

Виконання завдань самостійної роботи

Самостійна робота передбачає написання рефератів та виконання практичних завдань.

Протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують практичні завдання (задачі) по кожній темі навчальної дисципліни за виключенням теми 10 (максимум 2 бали за тему). При цьому бали в журналі виставляються сумарно окремою позицією в кінці семестру.

Протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують один реферат (максимум 5 балів) за темами навчальної дисципліни. При цьому бали в журналі виставляються окремою позицією в кінці семестру.

Вимоги до написання рефератів

Реферат – одна з форм самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Мета реферату – закріплення та поглиблення теоретичних і практичних знань, отриманих здобувачем вищої освіти в процесі вивчення окремих тем. Написання реферату дає можливість здобувачу вищої освіти навчитися самостійно працювати з різними інформаційними джерелами, інтерпретувати матеріали періодичної літератури, глибше вивчати основні проблеми та особливості фінансової санації та банкрутства підприємств.

Обсяг реферату має бути в межах 10-15 сторінок стандартного формату. Робота над рефератом включає такі етапи: вибір теми, підбір спеціальних літературних джерел та фактичного статистичного матеріалу; консультація з викладачем; передача реферату викладачу для оцінювання або на основі матеріалів реферату зробити усний виступ перед здобувачами вищої освіти всієї групи. Літературу з теми реферату здобувач вищої освіти підбирає самостійно, використовуючи для цього бібліотечний каталог. Консультацію з питань підбору літератури здобувач вищої освіти може отримати у викладача чи у працівників бібліотеки. Особливу увагу слід звернути на спеціальну літературу, що стосується теми, періодичні видання (газети, журнали), наукові статті, передовий вітчизняний і зарубіжний досвід. Слід уникати в роботі книжкових висловів і фраз. Необхідно самостійно формулювати свої думки, не допускати повторень, уважно стежити за тим, щоб у роботі не було суперечностей між окремими її положеннями.

10. Шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні семестрового контролю (екзамен) успішності здобувачів вищої освіти

Вид завдання	Граничні межі балів	Вимоги до знань та умінь
Теоретичні питання (2 шт.)	0-5	<p>5 балів за кожне теоретичне питання – у випадку повного та чіткого його розкриття, що свідчить про здатність застосовувати поглиблені знання в сфері фінансів підприємств;</p> <p>3 – 4 бали за кожне теоретичне питання – у випадку наявності окремих недоліків чи неточностей у відповіді на теоретичне питання, що свідчить про наявність базових знань у сфері фінансів підприємств;</p> <p>1 – 2 бали за кожне теоретичне питання – у випадку наявності суттєвих недоліків у відповіді чи фрагментарному розкритті теоретичного питання, що свідчить про наявність фрагментарних знань у сфері фінансів підприємств;</p> <p>0 балів за кожне теоретичне питання – у випадку відсутності відповіді (правильної) на теоретичне питання, що свідчить про факт незасвоєння теоретичного матеріалу з фінансів підприємств.</p>
Практичне завдання (1 шт.)	0-10	<p>9 – 10 балів за виконання задачі чи розв’язування практичної ситуації у випадку повністю правильної методики розв’язання, відсутності помилок в арифметичних розрахунках та належного її оформлення, що свідчить про здатність застосовувати практичні навички у фінансовій роботі підприємств, здатність обґрунтовувати вибір варіантів управлінських фінансових рішень;</p> <p>7 – 8 балів – у випадку наявності арифметичних помилок чи недоліків у оформленні методики розв’язання задачі, що свідчить про здатність застосовувати базові навички у сфері фінансів підприємств;</p> <p>4 – 6 балів – у випадку наявності незначних помилок в методиці розв’язання задачі чи значної кількості арифметичних помилок, що свідчить про володіння базовими технологіями у сфері фінансової роботи на підприємствах;</p> <p>1 – 3 бали – у випадку наявності суттєвих помилок у розв’язуванні задачі, що свідчить про наявність фрагментарних знань з фінансів підприємств;</p> <p>0 балів – у випадку відсутності розв’язку задачі, що свідчить про відсутність практичних навичок у сфері фінансів підприємств</p>

Мінімальна кількість балів на екзамені – 12 балів.

Максимальна кількість балів на екзамені – 20 балів.

11. Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Загальна сума балів за всі види навчальної роботи	Оцінка ЄКТС	Оцінка за 4-х бальною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно
1 – 34	F	

12. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Азаренкова Г. М., Журавель Т. М., Михайленко А. М. Фінанси підприємств: навч. посіб. для сам. вивчення дисципліни. Київ : Знання-Прес, 2009. 299 с.
2. Аранчій В. І., Чумак В. Д., Бражник Л. В. Фінанси підприємств : навч. посіб. Полтава : РВВ ПДАА, 2018. 350 с.
3. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств : навч. посіб. Київ : ЦНЛ, 2018. 292 с.
4. Тарасенко І. О., Любенко Н. М. Фінанси підприємств : підручник. Київ : КНУТД, 2015. 360 с.
5. Чумак В. Д., Бражник Л. В. Фінанси підприємств : навч.-метод. посіб. для аудиторної та самостійної роботи. Полтава : ПДАА, 2019. 218 с.

Допоміжні

1. Аранчій В. І. Фінанси підприємств : конспект лекцій Київ: ВД «Професіонал», 2004. 340 с
2. Аранчій В. І., Чумак В. Д., Черненко Л. В. Фінанси підприємств : навч. посіб. Київ : ВД «Професіонал», 2005. 400 с.
3. Белялов Т. Е. Інформаційне забезпечення управління фінансовою діяльністю підприємств легкої промисловості. *Актуальні проблеми економіки*. 2011. № 1 (115). С. 219–226.
4. Біла О. Г. Фінанси підприємства : навч. посіб. Київ : «Магнолія 2006», 2012. 384 с.
5. Гринькова В.М., Коюда В. О. Фінанси підприємств в схемах : навч. посіб. Харків : ІНЖЕК, 2010. 211 с.
6. Квасницька Р.С. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва : навч. посіб. Київ : Магнолія-2006, 2013. 631 с.
7. Ковч В. В., Шуст А. О. Управління фінансовою діяльністю підприємства. *Наука й економіка*. 2015. № 1. С. 28–30.
8. Лігоненко Л. О., Ситник Г. В. Управління грошовими потоками : навч. посіб. К. : Київ. нац. торг.-ек. ун-т, 2005. 255 с.
9. Матвєєва Н. В., Боровінських О. Ю. Проблеми управління фінансовою діяльністю підприємств в умовах економічної нестабільності. *Наука й економіка*.

2016. № 2. С. 12–16.

10. Нагорна О. В., Томарева-Патлахова В. В. Особливості фінансової діяльності підприємств комунального господарства. *Держава та регіони*. 2015. № 6. С. 36–39.

11. Науменко Н. Ю., Коротка Л. І. Розробка інформаційно-аналітичної системи аналізу фінансової діяльності підприємств. *Економічний вісник ДВНЗ «Український державний хіміко-технологічний університет»*. 2016. № 1. С. 16–20.

12. Непочатенко О. О., Мельничук Н. Ю. Фінанси підприємств : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 504 с.

13. Паєнтко Т. В. Податкове регулювання фінансової діяльності підприємств. *Ефективна економіка*. 2015. № 6. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_6_4.

14. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств : підручник. Київ : КНЕУ, 2005. 546 с.

15. Рудницька О. М., Паранчук С. В., Чубка О. М. Фінанси підприємств : навч. посіб. Львів : Львівської політехніки, 2012. 260 с.

16. Тарасенко І. О., Любенко Н. М. Фінанси підприємств : підручник. Київ : КНУТД, 2015. 360 с.

17. Терещенко О. О. Антикризове фінансове управління на підприємстві : монографія. Київ : КНЕУ, 2004. 268 с.

18. Терещенко О. О. Фінансовий контролінг : навч. посіб. Київ : КНЕУ. 2013. 407 с.

19. Терещенко О. О. Фінансова санація та банкрутство підприємств : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2004. 315 с.

20. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. ; част. I. Полтава : РВВ ПДАА, 2014. 358 с.

21. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. ; част. II. Полтава : РВВ ПДАА, 2014. 394 с.

22. Філіна Г. І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навч. посіб. Київ : Центр учб. л-ри, 2010. 320 с.

23. Чумак В. Д., Горпинченко К. М. Оцінка санаційної спроможності підприємства та напрями її удосконалення. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Економічні науки*. 2014. Вип. 1(8). С. 38–43.

24. Чумак В. Д., Дорошенко О. О., Кіріченко Н. О. Оцінка неплатоспроможності підприємств при загрозі банкрутства. *Вісник ХНАУ. Серія «Економічні науки»*. 2019. № 3. С. 130–137.

25. Чумак В. Д. Попередження банкрутства аграрних підприємств та забезпечення їх беззбиткової діяльності. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Економічні науки*. 2016. Вип. 1(12). С. 64–69.

26. Чумак В. Д. Планування грошових потоків підприємств. *Економіка і підприємництво : організаційно-методологічні аспекти обліку, фінансів, аудиту та аналізу*. Вип. 16. 2016. С. 341–343.

27. Чумак В. Д. Фінансова стійкість підприємства та напрями її стабілізації. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Спецвипуск. Економічні науки*. 2017. С. 175–180.

28. Шило В. П., Ільїна С. Б., Боровська С. С., Барабанова В. В. Фінанси підприємств : теорет.-практ. посіб. Київ : «Професіонал», 2006. 288 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт журналу «Дебет-кредит»: <http://dtkr.com.ua/?lang=ukr>.
2. Офіційний сайт журналу «Економіка АПК»: <http://eapk.org.ua/>.
3. Офіційний сайт журналу «Облік і фінанси»: <http://www.afj.org.ua/>.
4. Офіційний сайт журналу «Фінанси України»: <http://fu.minfin.gov.ua/>.
5. Сайт Верховної Ради України: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>.
6. Сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

13. Презентація навчальної дисципліни